

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) เพื่อศึกษาผลของการจูงใจในการล้างมือของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกสูติกรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 16 คน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 เดือนกันยายนถึง 15 ธันวาคม พ.ศ. 2539 โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการล้างมือ นอกจากนี้มีการสนทนากลุ่ม (Focus group) ร่วมกับพยาบาลทุกคนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นความต้องการในการล้างมือ

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พยาบาลประจำทุกคนที่ปฏิบัติงานโดยตรงกับผู้ป่วยในแผนกสูติกรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ประกอบด้วย

1. พยาบาลประจำหอผู้ป่วยสูติกรรม 1	จำนวน	4 คน
2. พยาบาลประจำหอผู้ป่วยสูติกรรม 2	จำนวน	6 คน
3. พยาบาลประจำหอผู้ป่วยสูติกรรม 3	จำนวน	6 คน
รวมทั้งหมด	จำนวน	16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ แบ่งออกเป็น

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย แผนการสอนเรื่องหลักการล้างมือและคู่มือปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ดังนี้

1.1 แผนการสอนเรื่องหลักการล้างมือ เนื้อหาประกอบด้วย วัตถุประสงค์ วิธีการล้างมือ ขั้นตอนการล้างมือ ข้อบ่งชี้ของการล้างมือ ประโยชน์ของการล้างมือ (ภาคผนวก ค) ซึ่งจะเป็นการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาล ผู้วิจัยได้รวบรวม จากตำรา และบทความต่างๆ โดยมีสื่อการสอนประกอบ คือ แผ่นภาพโปสเตอร์ สไลด์ และ โปสเตอร์แสดงขั้นตอนของการล้างมือเพื่อใช้เป็นอุปกรณ์เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการให้ความรู้

1.2 คู่มือปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการป้องกัน และควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ของโครงการหน่วยป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล งานบริการพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2534 โดยมีคำแนะนำวิธีปฏิบัติการล้างมือ ของบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย ข้อบ่งชี้ของการล้างมือ วิธีการล้างมือ ขั้นตอนแสดงวิธีการล้างมือที่ถูกต้อง และอุปกรณ์ที่ใช้ในการล้างมือ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามความรู้ เกี่ยวกับหลักการล้างมือ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการล้างมือ และแบบข้อความสำหรับการสนทนากลุ่ม ดังนี้

2.1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 บันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับอายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงานพยาบาล สถานที่ปฏิบัติงาน และการศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักและวิธีการล้างมือตามวิธีในคู่มือปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิดแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการล้างมือ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือของ พิมพ์พรณ ภูปะวะโรทัย ปี พ.ศ. 2537 (ภาคผนวก ก) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบคำถามปลายเปิดแบบเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก โดยมีคำตอบถูกเพียง 1 คำตอบ ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการล้างมือ ชนิดของการล้างมือ อุปกรณ์เครื่องใช้ในการล้างมือ ข้อบ่งชี้ของการล้างมือ ขั้นตอนของการล้างมือและประโยชน์ของการล้างมือ

เกณฑ์การให้คะแนนความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือดังนี้

ระดับความรู้	คะแนน
ตอบถูก	1
ตอบผิด	0

2.2 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมกรรมการล้างมือ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดัดแปลงมาจากแบบบันทึกการสังเกตการล้างมือของ พิมพ์วรรณ กุญแจโรทัย ที่ใช้ในหอผู้ป่วยหนัก ปี พ.ศ. 2537 (ภาคผนวก ก) เนื้อหาเกี่ยวกับเทคนิคของการล้างมือ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ การเปิดน้ำราดมือ การใช้สบู่ก้อนหรือสบู่ผสมยาฆ่าเชื้อฟอกซัดถูมือ การล้างมือด้วยน้ำที่ไหลผ่านตลอด ระยะเวลาที่ใช้ในการล้างมือ การเช็ดมือให้แห้งหลังการล้างมือ และป้องกันการปนเปื้อนของมือหลังการล้างมือ การบันทึกมีลักษณะเป็นการตรวจสอบรายการ (check lists) โดยผู้วิจัยกำหนดคะแนนการปฏิบัติไว้ 3 ระดับดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนเมื่อปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนดังนี้

ระดับปฏิบัติ	คะแนน
ปฏิบัติถูกต้อง	2
ปฏิบัติถูก เป็นบางส่วน	1
ปฏิบัติ ไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติ	0

2.3 แบบข้อคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากตำรา วารสาร และบทความต่างๆ ลักษณะของข้อคำถามเป็นปลายเปิด (ภาคผนวก ข) เนื้อหาดังนี้

2.3.1 ความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติตามหลักการล้างมือ โดยอภิปรายเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ โดยการสัมผัสทางตรงและการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาล

2.3.2 หาปัญหาของการล้างมือของพยาบาล ที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยสูติกรรมแต่ละแห่ง

2.3.3 ความต้องการสิ่งสนับสนุนในการล้างมือ เพื่อปรับปรุงการล้างมือของพยาบาลให้ถูกต้องตามเทคนิคและเหมาะสมกับกิจกรรมการพยาบาล

2.3.4 หาข้อสรุปแนวทางดำเนินการ เพื่อการเปลี่ยนแปลงให้พยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกสูติกรรม มีการปฏิบัติตามหลักการล้างมือเพิ่มขึ้น

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (content validity)

1. การหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแผนการสอนเรื่องหลักการล้างมือ ซึ่งมีสื่อการสอนประกอบ คือ สไลด์ แผ่นภาพโปสเตอร์ และโปสเตอร์ ผู้วิจัยได้นำไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลสาขาด้านการควบคุมการติดเชื้อ 2 ท่าน และอาจารย์พยาบาลด้านการเรียนการสอน 1 ท่าน หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว ผู้วิจัยนำแผนการสอนมาปรับปรุงแก้ไขใหม่ตามข้อเสนอที่ได้รับแล้วผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้ (try out) กับพยาบาลในตึกสูติกรรมของโรงพยาบาลนครเชียงใหม่ที่ไม่ใช่ประชากรที่ศึกษา โดยทดลองสอนกับพยาบาล จำนวน 5 คน เพื่อประเมินการนำแผนการสอน และอุปกรณ์ต่างๆ ไปใช้และทดสอบความเป็นปรนัย (objectivity) เพื่อดูความชัดเจนของภาษาและความเข้าใจของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

2. การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามเรื่องหลักการล้างมือที่ดัดแปลง ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคติดเชื้อ 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลสาขาด้านการควบคุมการติดเชื้อ 3 ท่าน และพยาบาลควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล 1 ท่าน

3. การหาความเที่ยงตรงของแบบบันทึกการสังเกต ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการล้างมือที่ดัดแปลง ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคติดเชื้อ 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลสาขาด้านการควบคุมการติดเชื้อ 3 ท่าน และพยาบาลควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล 1 ท่าน

4. การหาความเที่ยงตรงของข้อคำถามการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคติดเชื้อ 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลสาขาด้านการควบคุมการติดเชื้อ 3 ท่าน และพยาบาลควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล 1 ท่าน

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability)

1. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องหลักการทำงานของมือที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากร คือพยาบาลห้องคลอด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ที่ไม่ได้เข้าร่วมงานวิจัย จำนวน 10 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) โดยใช้สูตร KR-21 (ยวดี ภาษา, มาลี เลิศมาลีวงศ์, เขียวลักษณ์ เลาทะจินดา, วิไล ลิ้มสุวรรณ, พรรณวดี พุทธิชนะ, และรุจิเรศ ธนุรักษ์, 2534) ได้ค่าของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.82

2. การหาความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของมือ

การหาความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของมือ โดยผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสังเกตไปทดลองใช้ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับเครื่องมือที่ใช้บันทึกการสังเกต ลักษณะของข้อมูลที่จะสังเกต และเทคนิคการสังเกต หลังจากนั้นผู้วิจัยทดลองสังเกตร่วมกับพยาบาลควบคุมการติดเชื้อของโรงพยาบาล 1 ท่าน โดยการสังเกตการทำงานของพยาบาลจำนวน 5 ราย โดยใช้แบบบันทึกสังเกตซึ่งเป็นแบบตรวจสอบการสังเกตจะกระทำพร้อมๆกันครั้งละ 1 ราย แต่แยกกันประเมินหลังจากนั้นนำคะแนนของทั้ง 5 ชุด มาหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต (interrater reliability) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ความเชื่อมั่นของการสังเกต} = \frac{\text{จำนวนการสังเกตที่เหมือนกัน}}{\text{จำนวนการสังเกตที่เหมือนกัน} + \text{จำนวนการสังเกตที่ต่างกัน}}$$

ได้ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตร้อยละ 100 จึงนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ถึงคณบดีคณะแพทยศาสตร์ ขออนุญาตทำการวิจัยโดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขออนุญาตเก็บข้อมูลจากพยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกสูติกรรม โรงพยาบาลมหาสารคาม เชียงใหม่
2. หลังจากได้รับหนังสืออนุมัติจากคณบดีคณะแพทยศาสตร์ ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้างานการพยาบาลผู้ป่วยสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำวิจัย
3. ผู้วิจัยพบหัวหน้าหอผู้ป่วยสูติกรรม 1 สูติกรรม 2 และสูติกรรม 3 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการทำวิจัย
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้
 - 4.1 สังเกตการล้างมือของกลุ่มประชากรเป็นเวลา 1 เดือน ในช่วงวันที่ 1 - 30 กันยายน พ.ศ. 2539 โดยก่อนเริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 สัปดาห์แรก ผู้วิจัยจะทำการสังเกตโดยไม่มีการจดบันทึกข้อมูล เพื่อให้พยาบาลเกิดความคุ้นเคยกับการที่ผู้วิจัยอยู่ในบริเวณที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากปกติในน้อยที่สุด

ขั้นตอนของการสังเกตการล้างมือ

- 4.1.1 ผู้วิจัยจะสุ่มรายชื่อของหอผู้ป่วยที่จะทำการสังเกตพฤติกรรมการล้างมือในแต่ละสัปดาห์ละ 6 วัน แบ่งเป็นเวรเช้า 4 วัน และเวรบ่าย 2 วัน โดยการสุ่มแบบแทนที่
- 4.1.2 ผู้วิจัยจะสำรวจรายชื่อของพยาบาลที่ขึ้นปฏิบัติงานตามรายชื่อของหอผู้ป่วยในข้อ 4.1.1 แล้วทำการจับฉลากรายชื่อของพยาบาลที่จะศึกษาเป็นคนที่ 1 และคนที่ 2 ของวันนั้นๆ ซึ่งจะสังเกตสลับกันไปคนละกิจกรรมการพยาบาล กรณีมีรายชื่อพยาบาลที่จะศึกษาเพียง 1 ราย การสังเกตพฤติกรรมการล้างมือจะสังเกตกิจกรรมเวรกิจกรรม
- 4.1.3 กรณีหอผู้ป่วยที่ทำการสังเกตเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจะทำการจับฉลากชื่อหอผู้ป่วยต่อไปและรายชื่อของพยาบาลตามหอผู้ป่วยที่จับฉลากใหม่

4.1.4 การสังเกตกิจกรรมการล้างมือ กลุ่มประชากรทุกคนจะถูกสังเกตการล้างมือคนละ 2 กิจกรรมการพยาบาล โดยให้มีกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่ำ 1 กิจกรรม และกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง 1 กิจกรรม ในกรณีที่มีกิจกรรมพยาบาลที่เกิดขึ้นพร้อมกันผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่ม โดยการจับฉลากว่าจะทำการสังเกตกิจกรรมใดก่อนหรือหลัง

4.1.5 ภายหลังจากสังเกตการล้างมือผู้วิจัยบันทึกการสังเกตในแบบบันทึกการสังเกตอย่างย่อในสมุดบันทึกทั่วไปของผู้วิจัย โดยเรียงไม่ให้ผู้สังเกตทราบและนำไปบันทึกในแบบสังเกตจริงพร้อมทั้ง ให้คะแนน

4.2 สอบถามความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือ โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามเรื่องความรู้เกี่ยวกับการล้างมือให้แก่กลุ่มประชากร ภายหลังจากสิ้นสุดการสังเกตทุกหอดผู้ป่วยแล้วจะให้กลุ่มประชากรตอบแบบสอบถามใช้ระยะเวลาประมาณคนละ 20 นาที

4.3 หลังจากเก็บข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการล้างมือเสร็จประมาณ 1 สัปดาห์ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลด้านความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจเกี่ยวกับการล้างมือ โดยการสนทนากลุ่มร่วมกับพยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกสูติกรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มพยาบาลในหอผู้ป่วยสูติกรรม 1 กลุ่มพยาบาลในหอผู้ป่วยสูติกรรม 2 และกลุ่มพยาบาลในหอผู้ป่วยสูติกรรม 3 ตามข้อคำถาม (ภาคผนวก ข) เพื่อหาข้อสรุปในการดำเนินกิจกรรมให้บุคลากรมีการปฏิบัติตามหลักการล้างมือมากขึ้น ใช้ระยะเวลาประมาณ 40 นาที

4.4 สรุปข้อคิดเห็นจากการสนทนากลุ่มสิ่งที่จะทำให้พยาบาลมีการล้างมือถูกต้องตามเทคนิคและเหมาะสมกับกิจกรรมการพยาบาลได้ว่า ส่วนใหญ่เสนอให้มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือ และการจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการล้างมือ เช่น สบู่เหลว สบู่ผสมยาฆ่าเชื้อ ผ้าเช็ดมือที่ใช้ครั้งเดียว และเสนอให้มีการติดโปสเตอร์หรือคำขวัญกระตุ้นให้ล้างมือ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงดังนี้

4.4.1 การให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักการล้างมือแก่ประชากรดังนี้

- บรรยายเรื่องหลักการล้างมือ โดยการใช้แผ่นภาพโปสเตอร์ และสไลด์ประกอบเป็นเวลา 30 นาที

- แจกคู่มือปฏิบัติงานเรื่องหลักและวิธีการล้างมือของโรงพยาบาลแก่ประชากร

- ติดโปสเตอร์ที่แสดงขั้นตอนการล้างมือของชมรมโรคติดต่อเชื้อแห่งประเทศไทยไว้บริเวณใกล้อ่างล้างมือทุกแห่ง

- ติดสติ๊กเกอร์มีคำขวัญ "หมั่นล้างมือให้เป็นนิสัยเพื่อปลอดภัย
จากเชื้อโรค" บริเวณอ่างล้างมือทุกแห่ง

4.4.2 การเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน โดยเปลี่ยนอุปกรณ์การ
ล้างมืองั้น

- การเปลี่ยนภาชนะที่ใส่สบู่
- การเปลี่ยนชนิดของสบู่จากสบู่ก้อน เป็นสบู่เหลว
- การเพิ่มน้ำยาฆ่าเชื้อที่ใช้ในการล้างมือ
- การเปลี่ยนผ้า เช็ดมือผืนใหญ่แบบใช้หลายครั้ง เป็นผ้าผืนเล็ก
และเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น
- การกระตุ้นให้มีการตกแต่งเตือนในการล้างมือ โดยหัวหน้าหอผู้ป่วย

4.5 ผู้วิจัยจะดำเนินการเปลี่ยนแปลงตามข้อ 4.4 ซึ่งใช้เวลาในการดำ
เนินการเปลี่ยนแปลงประมาณ 2 สัปดาห์

4.6 ภายหลังจากดำเนินการกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้น
อีก 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยจะดำเนินการประเมินผลโดยการสังเกตการล้างมือของกลุ่มประชากร
อีกครั้งในช่วงวันที่ 7 พฤศจิกายนถึง 15 ธันวาคม 2539

4.7 ภายหลังจากการสังเกตสิ้นสุดลง ผู้วิจัยจะแจกแบบสอบถามเรื่องความรู้
เกี่ยวกับการล้างมือให้แก่กลุ่มประชากรอีกครั้ง โดยใช้ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประ
มาณ 20 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. คะแนนความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือ ก่อนและหลังได้รับการจูงใจวิเคราะห์โดย
 - 2.1 หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 เปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับหลักการล้างมือ ก่อนและหลังได้รับการ
จูงใจด้วยสถิติทดสอบมีอันดับของวิลคอกซอน (Wilcoxon Matched-Pairs Sign-Ranks
Test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. คะแนนพฤติกรรมกรรมการล้างมือ ก่อนและหลังได้รับการจูงใจวิเคราะห์โดย

3.1 ทาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมกรรมการล้างมือ ก่อนและหลังได้รับการจูงใจด้วย
สถิติทดสอบมีอันดับของวิลคอกซอน (Wilcoxon Matched-Pairs Sign-Ranks Test)
โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05